

7

DISTRICTS
RIJN &
MAAS

SDAGE

2022 > 2027

EUROPESE
KADERRICHTLIJN WATER

SDAGE
“Rijn” en “Maas”

**Samenvatting van
het Maatregelenprogramma
van de districten Rijn en Maas**

DEEL 7

SDAGE “Rijn” en “Maas”

Deel 7: Samenvatting van het Maatregelenprogramma van de districten Rijn en Maas

Inleiding

Met uitzondering van de milieurapporten (deel 11 en 12) is de informatie over de districten Rijn en Maas ondergebracht in één document.

Het Schéma Directeur d'Aménagement et de Gestion des Eaux (SDAGE) (Masterplan voor waterbeheer of Bestuursplan) bestaat uit drie delen:

- **Deel 1:** Doel en reikwijdte van het SDAGE
- **Deel 2:** Doelen voor waterkwaliteit en -kwantiteit
- **Deel 3:** Belangrijkste principes en voorschriften

De volgende documenten zijn eveneens verbonden met het SDAGE:

- **Een bijlage die integraal deel uitmaakt van het SDAGE en die dezelfde juridische draagwijdte heeft**
 - **Deel 4:** Cartografische bijlage van de districten Rijn en Maas
- **Tien begeleidende documenten:**
 - **Deel 5:** Beknopte presentatie over het waterbeheer en inventarisatie van vervuilende emissies in de districten Rijn en Maas
 - **Deel 6:** Genomen maatregelen op het gebied van tarifiering van water en terugwinning van de kosten in de districten Rijn en Maas
 - **Deel 7:** Samenvatting van de maatregelenprogramma's van de districten Rijn en Maas
 - **Deel 8:** Samenvatting van de controleprogramma's van de districten Rijn en Maas
 - **Deel 9:** Controlemiddel voor het evalueren van de uitvoering van de SDAGE-projecten in de districten Rijn en Maas
 - **Deel 10:** Overzicht van de maatregelen die zijn genomen voor het informeren en raadplegen van de bevolking inzake het SDAGE en de maatregelenprogramma's van de districten Rijn en Maas
 - **Deel 11 en 12:** Milieurapporten, SDAGE-projecten districten Rijn en Maas
 - Twee afzonderlijke delen voor het district Rijn (Deel 11) en voor het district Maas (Deel 12)
 - **Deel 13:** Samenvatting van de methoden en criteria bedoeld voor het evalueren van de chemische toestand en de stijgende tendensen in de districten Rijn en Maas
 - **Deel 14:** Richtlijn voor de best practices voor het beheer van aquatische milieus in de districten Rijn en Maas

- **Deel 15:** La Stratégie d'organisation des compétences locales de l'eau (SOCLE) (*Strategie voor de organisatie van lokale bevoegdheden inzake waterbeheer*)

N.B. :

Toepassing van het gewijzigd ministerieel besluit van 16 mei 2005, inzake de afbakening of samenvoeging van de stroomgebieden i.v.m. de ontwikkeling en actualisering van masterplannen voor waterbeheer:

- Vijf gemeenten in de Boven-Rijn (Chavannes-sur-l'Etang, Magny, Montreux-Jeune, Montreux-Vieux en Romagny) zijn hydrografisch verbonden met het stroomgebied Rhône-Méditerranée maar horen administratief bij het Rijndistrict;
- Vijf gemeenten in de Vogezen (Avranville, Bréchainville, Chermisey, Grand en Trampot) zijn hydrografisch verbonden met het stroomgebied Seine-Normandië, maar horen administratief bij het district van de Maas.

Voor deze gemeenten en de verbonden waterlichamen zijn de planningsdocumenten (SDAGE, maatregelenprogramma's, inventarisatie en register van beschermde gebieden) van het stroomgebied Rijn-Maas van toepassing.

De elementen met betrekking tot de Samber (zijrivier van de Maas) zijn opgenomen in de planningsdocumenten van het stroomgebied Artois-Picardië.

De elementen met betrekking tot de Orbe en de Jougnena (zijrivier van de Orbe), hydrografisch opgenomen in het stroomgebied van de Rijn maar administratief horend bij het stroomgebied Rhône-Méditerranée, zijn opgenomen in de planningsdocumenten voor het stroomgebied Rhône-Méditerranée.

Lijst gebruikte afkortingen:

- DCE: Directive cadre sur l'eau (KRW, Kaderrichtlijn Water)
- OFB: Frans Bureau voor Biodiversiteit
- SAGE: Schémas d'Aménagement et de Gestion des Eaux (Schema voor waterbeheer en -exploitatie)
- SDAGE: Schéma directeur d'aménagement et de gestion des eaux (Masterplan voor waterbeheer/Bestuursplan)
- STB: Secrétariat technique de bassin (Technisch secretariaat van het stroomgebied)

Inhoudsopgave

1. VERBINDING TUSSEN HET MAATREGELENPROGRAMMA EN DE ANDERE INSTRUMENTEN	
VOORTKOMEND UIT DE KRW	7
1.1. Verbinding tussen de vier planningsinstrumenten voortkomend uit KRW	7
1.2. Gebruikte algemene organisatie voor het updaten van het SDAGE en het maatregelenprogramma.....	7
2. INHOUD VAN DE BESTUURSPLANNEN 2019-2027 (SDAGE EN MAATREGELENPROGRAMMA) VAN HET DISTRICT RIJN EN HET DISTRICT MAAS.....	8
2.1. Inhoud van de maatregelenprogramma's.....	8
2.2. Hoe behandelen het SDAGE en het maatregelenprogramma de belangrijkste kwesties (inzetten) die voortkomen uit de inventarisatie (2019)?	10
2.3. Hoe is de impact van klimaatverandering geïntegreerd in de SDAGE-projecten en de maatregelenprogramma's?.....	13
2.4. Wat zijn de gevolgen van het SDAGE en het maatregelenprogramma (MP) voor het milieu?.....	15
3. PRESENTATIE VAN HET MAATREGELENPROGRAMMA	15
3.1. Procedure voor het opstellen van het maatregelenprogramma	15
3.2. De maatregelen.....	16
3.3. De gebiedsgebonden maatregelen van het maatregelenprogramma per terrein	17
3.4. De kosten van het maatregelenprogramma.....	21
3.4.1. <i>District Rijn</i>	<i>21</i>
3.4.2. <i>District Maas</i>	<i>22</i>
3.4.3. <i>Stroomgebied Rijn-Maas.....</i>	<i>23</i>
3.5. Overzichtsbladen voor gebiedsgebonden acties	25
BIJLAGEN	33
Bijlage 1: Presentatietabel van de effecten van het SDAGE en het MP op het milieu in de districten Rijn en Maas	35

1. Verbinding tussen het maatregelenprogramma en de andere instrumenten voortkomend uit de KRW

1.1. Verbinding tussen de vier planningsinstrumenten voortkomend uit KRW

De toepassing van de KRW berust op vier planningsinstrumenten:

- De inventarisatie, opgesteld in 2019, die als rol heeft het definiëren van de belangrijke zaken met betrekking tot het waterbeheer en het maken van een diagnose van de factoren die invloed hebben op de staat van aquatische milieus;
- Het Bestuursplan (opgenomen in het SDAGE voor het Franse deel van de districten die Frankrijk betreffen) die in het bijzonder de milieudoelen definieert die voortvloeien uit de KRW. En die in dat opzicht het ambitieniveau vastlegt voor de te behalen kwaliteit van de aquatische milieus en de bijbehorende termijnen;
- Het maatregelenprogramma, dat de concrete nationale of lokale, al dan niet reglementaire acties definieert die moeten worden uitgevoerd om dit ambitieniveau te behalen;
- Het controleprogramma, waarmee, onder andere, kan worden gecontroleerd of de milieudoelen zijn behaald.

Het maatregelenprogramma maakt het SDAGE (bestuursplan) op deze wijze operationeel. De twee documenten zijn dus onverbreekbaar met elkaar verbonden.

Overigens vloeien deze twee documenten rechtstreeks voort uit de inventarisatie en kunnen hierdoor de belangrijkste zaken die hieruit naar voren gekomen, worden beantwoord.

1.2. Gebruikte algemene organisatie voor het updaten van het SDAGE en het maatregelenprogramma

De bestuursplannen 2022-2027 van het district Rijn en het district Maas zijn bijgestelde versies van de in 2015 goedgekeurde bestuursplannen 2016-2021.

De gebruikte algemene organisatie voor de uitvoering van de KRW in het stroomgebied Rijn-Maas berust op vier niveaus:

- Een strategisch uitwerkingsniveau binnen een co-constructieproces tussen de rijksdiensten en het Comité de bassin (comité van het stroomgebied, oftewel het waterparlement op niveau van het stroomgebied);
- Een algemeen niveau van sturing en coördinatie verzorgd door het Secrétariat technique de bassin (STB, Technisch secretariaat van stroomgebied) verenigd rondom het wateragentschap, de delegatie van het stroomgebied en het Office Français de la biodiversité (OFB, Frans Bureau voor Biodiversiteit), een vertegenwoordiger van de belangrijkste rijksdiensten en de overheidsinstantie die direct betrokken zijn bij de uitvoering van de KRW.

Dit secretariaat:

- zorgt voor de opvolging en de organisatie van het opstellen van projecten van het SDAGE en het maatregelenprogramma. Het levert een methodologisch kader;
 - stelt SDAGE-projecten op, met name op basis van de werkzaamheden van de Planningscommissie (ingesteld door het Comité de bassin en met als een van de missies het deelnemen aan het opstellen en uitvoeren van het **SDAGE** van de Rijn en de Maas) en zijn themawerkgroepen;
 - verzamelt de voorstellen voor maatregelen die zijn opgesteld op lokaal niveau om het project van het maatregelenprogramma van de districten Rijn en Maas te updaten.
- Een overlegniveau met de spelers: de spelers zijn bijegekomen voor het updaten van het SDAGE-project Rijn en Maas en de bijbehorende maatregelenprogramma's tijdens de raadpleging van de bevolking/volksvertegenwoordigingen en de grensoverschrijdende overleggen;
 - Een beslissingsniveau: de beslissende rollen worden verdeeld tussen de Coördinerend prefect van het stroomgebied, de competente autoriteit voor de KRW en de President van het Comité de bassin. De Coördinerend prefect van het stroomgebied keurt het door het Comité de bassin aangenomen SDAGE goed. Hij stelt het maatregelenprogramma vast nadat hij het heeft ingediend voor raadpleging bij het Comité de bassin.

2. Inhoud van de bestuursplannen 2019-2027 (SDAGE en maatregelenprogramma) van het district Rijn en het district Maas

2.1. Inhoud van de maatregelenprogramma's

De bestuursplannen voor de districten Rijn en Maas bestaan uit:

► **De hoofddocumenten van het SDAGE**

- ***Doel en reikwijdte van het SDAGE (deel 1)***

Dit document formuleert de gedefinieerde updateprocedure voor het SDAGE, de juridische reikwijdte, de bestaande koppelingen tussen de KRW, de overstromingsrichtlijn en de Kaderrichtlijn strategie voor het watermilieu. Hierin worden ook de manieren aangegeven voor het informeren en raadplegen van de bevolking inzake de SDAGE-projecten en de maatregelenprogramma's.

- ***Doel voor waterkwaliteit en -kwantiteit (deel 2)***

Dit document inventariseert de kwantitatieve en kwalitatieve doelen gericht op de waterlichamen, op de beperking van stoffen en de doelen voor het behoud van beschermde gebieden.

- ***Belangrijkste principes en voorschriften van het SDAGE (deel 3)***

Dit deel bestaat uit de belangrijkste principes (grote lijnen van het uit te voeren waterbeleid voor het garanderen van een evenwichtig beheer van het water op niveau van het stroomgebied Rijn-Maas) en uit de voorschriften (wijzen van uitvoeren van de administratieve beslissingen op het gebied van water).

Daarnaast is er een bijlage die integraal deel uitmaakt van het SDAGE met dezelfde juridische draagwijdte omdat het ermee samenhangt:

- ***Cartografische bijlage van de districten Rijn en Maas (deel 4)***

Informatie met betrekking tot het oppervlaktewater en grondwater, voor elk district aangegeven en gelokaliseerd.

► **De begeleidende documenten van het SDAGE**

- ***Algemene presentatie van het waterbeheer en inventarisatie van vervuilende emissies in de districten Rijn en Maas (deel 5)***

Hiermee wordt met name een overzicht gegeven van de inventarisatie van 2019, een opsomming van emissies, verliezen en lozingen, een overzicht van het Register van beschermde gebieden (wordt bijgevoegd bij de definitieve versie), een voortgangsstaat van het SAGE (Schema voor waterbeheer en -exploitatie).

- ***Genomen maatregelen op gebied van de tarifiering van water en de terugwinning van de kosten van de districten Rijn en Maas (deel 6)***

Dit deel presenteert de beslissende factoren voor de financiering van de watersector, de jaarlijkse kosten die worden gedragen door de economische spelers, de rekeningen voor het water van het stroomgebied en het terugwinningspercentage van de kosten.

- ***Samenvatting van de maatregelenprogramma's van de districten Rijn en Maas (deel 7)***

Dit deel omvat een samenvatting van het maatregelenprogramma.

- ***Samenvatting van de controleprogramma's van de districten Rijn en Maas (deel 8)***

Dit deel omvat een samenvatting van het controleprogramma gedefinieerd voor de oppervlakte- en grondwaterlichamen.

- ***Controlemiddel voor het evalueren van de uitvoering van de SDAGE-projecten in de districten Rijn en Maas (deel 9)***

Dit deel omvat de beschrijving van de controlemiddelen om de operationele variatie van de SDAGE-projecten aan de hand van indicatoren te evalueren.

- ***Overzicht van de maatregelen die zijn genomen voor het informeren en raadplegen van de bevolking inzake het SDAGE en de maatregelenprogramma's van de districten Rijn en Maas (deel 10)***

Dit deel presenteert de verschillende consultaties met betrekking tot de SDAGE-projecten en de maatregelenprogramma's, de belangrijkste resultaten worden opgenomen in de definitieve documenten.

- ***Milieurapporten van de SDAGE-projecten van de districten Rijn en Maas (deel 11 en deel 12)***

Deze delen komen voort uit de toepassing van de Europese richtlijn inzake de evaluatie van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's¹. Hiermee kunnen de gevolgen van het SDAGE-project voor het milieu in het algemeen, buiten het water, beter worden beoordeeld.

- ***Samenvatting van de methoden en criteria bedoeld voor het evalueren van de chemische toestand en de stijgende tendensen in de districten Rijn en Maas (deel 13)***

Dit deel omvat de methodologische elementen met betrekking tot oppervlakte- en grondwaterlichamen.

- ***Richtlijn voor best practices voor het beheer van aquatische milieus in de districten Rijn en Maas (deel 14)***

De richtlijn voor best practices voor het beheer van aquatische milieus vormt een richtlijn voor het lezen van het SDAGE voor wat betreft het ecologische beheer van aquatische milieus in de brede zin.

- ***La Stratégie d'organisation des compétences locales de l'eau (SOCLE) - (Strategie voor de organisatie van lokale bevoegdheden voor het water) (deel 15)***

► **Maatregelenprogramma (MP)**

Het maatregelenprogramma definieert de technische en financiële middelen die moeten worden aangewend om de milieudoelen zoals gedefinieerd in deel 2 van het SDAGE te behalen.

2.2. Hoe behandelen het SDAGE en het maatregelenprogramma de belangrijkste kwesties (inzetten) die voortkomen uit de inventarisatie (2019)?

Door de belangrijkste principes van het SDAGE (deel 3) en de gebiedsgebonden maatregelen van het maatregelenprogramma van de districten Rijn en Maas kunnen de belangrijkste kwesties (de inzetten) worden bepaald die in de Inventarisatie van 2019 zijn vastgesteld.

De belangrijkste principes van het SDAGE (deel 3) zijn onderverdeeld in 6 thema's:

- Thema 1: Water en gezondheid;
- Thema 2: Water en vervuiling;

¹ Richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 inzake de evaluatie van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's

- Thema 3: Water, natuur en biodiversiteit;
- Thema 4: Water en schaarste;
- Thema 5: Water en gebiedsinrichting;
- Thema 6: Water en bestuur.

De gebiedsgebonden maatregelen van de maatregelenprogramma's (MP) zijn onderverdeeld in de volgende terreinen:

- Aquatische milieu;
- Zuivering;
- Industrie en ambachten;
- Landbouw;
- Hulpbronnen;
- Verspreide vervuiling buiten landbouw;
- Bestuur.

Deze thema's en terreinen zijn opgenomen in **Figuur 1** om het niveau van integratie van de belangrijke kwesties in de SDAGE-projecten en MP's 2022-2027 te bepalen.

Figuur 1: Overzicht van de integratie van de belangrijke kwesties (inzetten) voortkomend uit de Inventarisatie 2019, in het SDAGE en het maatregelenprogramma 2022-2027

Belangrijke kwesties uit de inventarisatie (2019)	Integratie in het SDAGE en het maatregelenprogramma (MP)	
WATER EN KLIMAATVERANDERING, EEN INZET DIE ALLE ANDERE KWESTIES OVERSTEMT: HIERVOOR IS DRINGEND ACTIE NODIG!	SDAGE	Thema's 1, 2, 3, 4, 5 en 6 (deel 3)
	MP	Terreinen: aquatische milieus, zuivering, industrie en ambachten, landbouw, hulpbronnen
WATER, NATUUR EN BIODIVERSITEIT: BEHOUD VAN DE BIODIVERSITEIT EN DE FUNCTIONALITEIT VAN AQUATISCHE MILIEUS, WAARBORG VOOR ONS TOEKOMSTIGE LEVEN	SDAGE	Thema's 2, 3, 4, 5 en 6 (deel 3)
	MP	Terrein: aquatische milieus, hulpbronnen
WATER EN GEZONDHEID: PRIORITEIT AAN BEPERKING PESTICIDEN EN ANDERE GIFTIGE STOFFEN	SDAGE	Thema's 1, 2, 3, 4, 5 en 6 (deel 3)
	MP	Terreinen: industrie en ambachten, landbouw, zuivering
WATER EN GRONDGEBRUIK: WATER EN HET LEVEN IN ONZE LEEFOMGEVING	SDAGE	Thema's 1, 2, 3, 4, 5 en 6 (deel 3)
	MP	Terrein: aquatische milieus
	SDAGE	Thema's 1, 2, 4 en 6 (deel 3)

Belangrijke kwesties uit de inventarisatie (2019)	Integratie in het SDAGE en het maatregelenprogramma (MP)	
WATER EN GEHEUGEN: BEHEERSEN VAN DE GEVOLGEN VAN OUDE MIJNBOUWACTIVITEITEN EN VERVUILING VERBAND HOUDEND MET WERELDOORLOGEN; OM HET VERLEDEN TE KENNEN EN DE TOEKOMST BETER TE BEGRIJPEN	MP	
INTERNATIONALE WATEREN: EEN GECOÖRDINEERD BEHEER DAT GEEN GRENZEN KENT	SDAGE	Thema 6 (deel 3)
	MP	

De **Figuren 2, 3 en 4** hieronder geven een overzicht weer van de afweging van internationale inzetten op het gebied van water in de SDAGE-projecten en de maatregelenprogramma's 2022-2027 van de districten Rijn en Maas.

Figuur 2: Gezamenlijke inzetten voor het gehele district Rijn

Internationale inzetten en belangrijke kwesties		Integratie in het SDAGE en het MP 2022-2027
Internationaal district van de Rijn	Herstellen van de biologische continuïteit, vergroten van de diversiteit van leefgebieden	Thema's 2, 3, 4, 5 en 6
	Verminderen van de verspreide toevoeren die het oppervlaktewater en grondwater wijzigen (nutriënten, fyto-sanitaire producten, metalen, gevaarlijke stoffen voortkomend uit historische vervuiling en overige)	Thema 1, 2 en 5
	Voortzetten van het verminderen van de klassieke druk als gevolg van plaatselijke industriële en gemeentelijke lozingen.	Thema 1, 2, 5
	Het gebruik van het water (navigatie, energieproductie, bescherming tegen overstromingen, gebruik met een aanzienlijke invloed op met name het bodemgebruik) in overeenstemming brengen met de milieudoelen van de KRW.	Thema 5 en 6

Figuur 3: Specifieke inzetten voor de werksector Moezel-Saar

Internationale inzetten en belangrijke kwesties		Integratie in het SDAGE en het MP 2022-2027
Werksector Moezel-Saar	Rekening houden met de gevolgen van klimaatverandering.	Thema's 1, 2, 3, 4, 5 en 6
	Verbeteren en herstellen van de continuïteit, met name voor de migratie van vissen.	Thema 3 en 5
	Beschermen en herstellen van aquatische ecosystemen door het verminderen van hydromorfologische wijzigingen en tekorten met name in het stroomgebied naar de zijtakken van de Moezel en de Saar.	Thema 3, 4 en 5

Internationale inzetten en belangrijke kwesties		Integratie in het SDAGE en het MP 2022-2027
	Voortzetten van de vermindering van klassieke vervuiling, in het bijzonder van nutriënten (stikstof en fosfor), afkomstig van verspreide bronnen die een belangrijke invloed hebben op de toestand van de oppervlakte- en grondwateren.	Thema 1, 2 en 3
	Voortzetten van de reductie of het uitbannen van andere vervuilende stoffen voor water.	Thema 1 en 2
	Verbeteren van het evenwicht van aquatische milieus door middel van maatregelen in de mijnen (stroomgebied 'Bassin Houiller en Ferrifère').	Thema 4 en 5
	Het gebruik van het water, zoals navigatie of hydro-elektrische productie en de bescherming van het milieu en de vispopulaties, in overeenstemming brengen.	Thema 5 en 6
	Beschermingsmaatregelen tegen overstromingen of ter preventie van overstromingsrisico's in overeenstemming brengen met de milieudoelen van de KRW.	Thema 6

Figuur 4: Gezamenlijke inzetten in het gehele district van de Maas

Internationale inzetten en belangrijke kwesties		Integratie in het SDAGE en het MP 2022-2027
District Maas	Rekening houden met klimaatverandering	Thema 1, 2, 3, 4, 5 en 6
	Rekening houden met de gevolgen van hydromorfologische wijzigingen op het vrije verkeer van vissen	Thema 3
	Lozingen van nutriënten uit puntbronnen en verspreide bronnen	Thema 1 en 2
	Lozingen van verontreinigende stoffen uit puntbronnen en verspreide bronnen	Thema 1 en 2
	Gevolgen van prioritaire gevaarlijke stoffen en andere verontreinigende stoffen (pesticiden, oplosmiddelen, zware metalen, koolwaterstoffen, medicijnen) voor het aquatisch milieu	Thema 2 en 3
	Verspreide lozingen van stikstof en pesticiden, voornamelijk uit de landbouw	Thema 1 en 2
	Verhoogde frequentie en ernst van perioden van lage waterstanden	Thema 4
	Verhoogd risico op overstromingen	Thema 4, 5 en 6

2.3. Hoe is de impact van klimaatverandering geïntegreerd in de SDAGE-projecten en de maatregelenprogramma's?

Het SDAGE 2022-2027 wordt gekenmerkt door de betekenis van klimaatverandering, een transversaal en veelomvattend onderwerp met grote gevolgen voor al het sectorale beleid inzake waterbeheer. In het stroomgebied Rijn-Maas zou de klimaatverandering de frequentie en intensiteit van extreme gebeurtenissen (overstromingen, daling van de waterstand, enz.), bepaalde situaties permanent kunnen wijzigen en kwantitatieve druk op de watervoorraden aan het licht brengen.

Geconfronteerd met deze vaststelling heeft het comité van het waterbeheersgebied (comité de bassin) in februari 2018 het *Aanpassings- en mitigatieplan voor de watervoorraden van het stroomgebied Rijn-Maas* aangenomen. Aanpassing* en beperking* worden genoemd als de twee onafscheidelijke reacties op de klimaatnoodsituatie, twee problemen die tegelijkertijd moeten worden aangepakt.

Om dit te doen worden de volgende principes voorgelegd om toe te passen en om na te denken over elke actie ten gunste van het water en het klimaat:

- Opsporen van slechte afstemming², door “goed bedoelde foute ideeën” te identificeren en te vermijden;
- Prioriteiten geven aan “no regrets”-maatregelen, die gunstig zijn ongeacht de omvang van de klimaatverandering;
- Kiezen voor multifunctionele maatregelen en geïntegreerde projecten, maatregelen die meerdere voordelen opleveren en die het mogelijk maken om tegelijkertijd oplossingen te bieden voor verschillende inzetten;
- Kiezen voor hulpbron-efficiënte oplossingen (water, bodem, fossiele brandstoffen);
- De hulpbronnen eerlijk verdelen en convergeren naar de onderlinge steun van de gebruikers, waarbij ook natuurlijke omgevingen worden geïntegreerd.

Deze principes zijn systematisch geïntegreerd in het SDAGE om aldus “compatibele KLIMAAT-WATER”-gebieden te ontwikkelen.

De belangrijkste maatregelen uit de maatregelenprogramma's van de districten Rijn en Maas 2022-2027 die onderdeel vormen van de aanpassing aan klimaatverandering zijn:

- In stedelijke gebieden zijn er maatregelen getroffen waarmee de vervuiling bij regenval kan worden beperkt door bevordering van de infiltratie (ASS02);
- Op het gebied van aquatische milieus ligt de nadruk op het ambitieuze herstel van waterlopen (MIA02 en MIA03) en van natte zones (MIA0601);
- Op het terrein van de landbouw dragen maatregelen voor de ontwikkeling van duurzame praktijken met lage input-productie (AGR0401) bij aan de verbetering van de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater en de instelling van duurzame teeltsystemen in het licht van klimaatverandering;
- Kennisverbeteringsmaatregelen (RES01) bedoeld om een beter inzicht te krijgen in de druk op watervoorraden (onttrekkingen), om sectoren met kwantitatieve druk beter te identificeren en om het bestuur in deze sectoren te versterken voor een beter beheer van de hulpbron, waterbesparende maatregelen (RES02) of vervanging van hulpbronnen (RES0702), maatregelen om lekken in drinkwatervoorzieningsnetwerken te verminderen (RES0202) en om droogtesituaties te beheersen (RES0401 - basisregelgevende maatregelen).

²: is een situatie waarin kwetsbaarheid voor klimatologische gevaren paradoxaal is **toegenomen**. Het zijn onder meer maatregelen die ertoe leiden dat de kwetsbaarheid wordt overgedragen naar andere gebieden, andere actoren, andere tijden of dat de marge voor toekomstige aanpassingen wordt verkleind (gebrek aan flexibiliteit van de maatregel: aanleg van dijken, verstedelijking), dat de uitstoot van broeikasgassen wordt verhoogd of gevolgen heeft voor de watervoorraden.

2.4. Wat zijn de gevolgen van het SDAGE en het maatregelenprogramma (MP) voor het milieu?

Als onderdeel van de milieuanalyse die voortkomt uit de richtlijn 2001/42/EG met betrekking tot de gevolgen van bepaalde plannen en programma's voor het milieu, werd elk principe van het SDAGE en elke maatregel van de MP met betrekking tot de inzetten voor het milieu geanalyseerd zoals gepresenteerd in de Delen 11 en 12 van SDAGE 2022-2027. Deze analyse maakt het mogelijk om de ontwikkelingscompartimenten van het milieu en de inzetten waarop het principe een potentieel effect heeft, te bepalen en of dit effect een positieve of negatieve voorspelde invloed zal hebben.

Uit de evaluatie blijkt dat bij de redactie van het SDAGE de inzetten op een bevredigende manier zijn geïntegreerd en als geheel zeer positieve effecten genereren op de verschillende componenten van het milieu.

De belangrijkste aspecten van deze analyse zijn samengevat in Bijlage 1 voor de districten Rijn en Maas.

3. Presentatie van het maatregelenprogramma

Het maatregelenprogramma heeft niet als doel om een uitputtende lijst te geven van alle acties op het gebied van water. Er staan alleen de acties in waarmee de milieudoelen bereikt kunnen worden die zijn vastgelegd in het SDAGE.

3.1. Procedure voor het opstellen van het maatregelenprogramma

► Maatregelenprogramma gericht op prioriteiten

De geïdentificeerde maatregelen zijn erop gericht (zie prioriteiten gedefinieerd in Figuur 5 om de milieudoelen van de KRW te behalen, waarbij gelet is op de synergie met de richtlijn “Overstromingen” en rekening is gehouden met de klimaatverandering).

Figuur 5: De belangrijkste actielijnen per terrein zoals vastgesteld voor het maatregelenprogramma

Terrein	Prioriteit
Aquatisch milieu	<ul style="list-style-type: none">- Continuïteit: prioriteit voor de begaanbaarheid van bouwwerken in geklasseerde waterwegen (artikel L214-17-2 Franse milieuwet)- Herstel van waterwegen: prioriteit voor ambitieuze operaties- Vochtige zones: een krachtige inzet (aankoop, herstel)
Landbouw	<ul style="list-style-type: none">- Het terugwinnen van de kwaliteit van prioritaire en kwetsbare, aangetaste stroomgebieden- Aanpassen van de praktijken in gebieden die zijn aangetast door nitraten en/of pesticiden

SDAGE “Rijn” en “Maas” - 2022-2027

Deel 7: Samenvatting van het Maatregelenprogramma van de districten Rijn en Maas

Versie 3.1 - Oktober 2020

Terrein	Prioriteit
Industrie en ambachten	- Inspanningen afstemmen via de inventarisatie van emissies
Zuivering	- Betere aanpak van de vervuiling door hevige regenval - Acties richten op de waterlichamen in slechte staat vanwege macrovervuiling
Hulpbronnen	- Kennisverbetering - Besparing water of vervanging van de bron
Alle terreinen	Rekening houden met klimaatverandering

► Maatregelenprogramma dat rekening houdt met de invloed van de klimaatsverandering

De belangrijkste invloed van klimaatverandering voor het stroomgebied Rijn-Maas is de toenemende frequentie van extreme klimatologische gebeurtenissen (hoogwater, lage waterstand, enz.).

Over het algemeen zullen de maatregelen die gericht zijn op het verlagen van een bron die druk legt op het wijzigen van de toestand van waterlichamen, het verhogen van de kennis over het milieu en het bevorderen van het behoud van aquatische milieus volgens hun aard, rekening houden met de integratie van de invloed van de klimaatverandering.

De elementen die afstemming behoeven met klimaatverandering zijn opgenomen in het maatregelenprogramma.

3.2. De maatregelen

De maatregelen in het maatregelenprogramma zijn onderverdeeld in nationale maatregelen en gebiedsgebonden maatregelen.

► Nationale maatregelen

De nationale maatregelen komen in hoofdzaak overeen met de basismaatregelen in de zin van de KRW. Deze vormen de “minimale vereisten” die voortvloeien uit de toepassing van andere Europese richtlijnen (artikel 11.3.a van de KRW en deel A van bijlage VI, zoals bijvoorbeeld richtlijn 76/160/EEG over zwemwater) of die voortvloeien uit nationale regelgeving (artikelen 11.3b t/m l van de KRW).

De nationale maatregelen zijn wet- en regelgevende maatregelen die normen definiëren, evenals verplichtingen voor het nemen van technische maatregelen; maatregelen om de toepassing van verordeningen te controleren; economische en fiscale maatregelen, die de principes van terugwinning van de kosten via de betalende vervuiler en van stimulerende tarieven tot uitvoering brengen.

► Gebiedsgebonden maatregelen

De **gebiedsgebonden maatregelen** bestaan in het verlichten van de druk die aan de oorsprong ligt van het Risico op het niet behalen van milieudoelen (RNAOE, Risque de non atteinte des objectifs environnementaux) door een technische interventie op een installatie, activiteit of constructie of herstelwerkzaamheden. Dit kunnen lokaal geprogrammeerde maatregelen zijn voor technische interventies, maatregelen voor kennisvermeerdering, bestuurs- en organisatorische maatregelen evenals maatregelen voor opleiding en interesse.

Ze kunnen worden geïmplementeerd in de vorm van regelgevingsmechanismen, financiële stimulansen en onderhandelde overeenkomsten.

Deze kunnen zijn:

- Administratief. Het gaat derhalve om de belangrijkste principes en maatregelen van het SDAGE (zie **Deel 3 van het SDAGE**);
- Technisch. Het kan derhalve gaan om werkzaamheden (bijv.: herstel van de natuurwaarde van een waterloop), bestuursplannen (bijv.: instellen of bekrachtigen van een SAGE) of onderzoek (bijv.: opstellen van een algemeen schema voor gebruik van het water).

3.3. De gebiedsgebonden maatregelen van het maatregelenprogramma per terrein

De gebiedsgebonden maatregelen zijn gedefinieerd om het mogelijk te maken te reageren op de aanzienlijke druk die werd vastgesteld in de Inventarisatie van 2019 en om de inzetten en de belangrijkste principes die voorkomen in het SDAGE vast te stellen. Ze worden hierna per terrein weergegeven.

► **Gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein “Aquatisch milieu”** gedefinieerd voor de districten Rijn en Maas zijn:

- Maatregel MIA0101 bestaande uit het uitvoeren van een algemeen onderzoek of een richtplan gericht op het behoud van aquatische milieus;
- Maatregel MIA0202 bestaande uit het uitvoeren van een klassieke operatie voor het herstel van een waterloop;
- Maatregel MIA0203 bestaande uit het uitvoeren van een brede operatie voor het herstel van alle functies van een waterloop en zijn zijtakken;
- Maatregel MIA0304 bestaande uit het aanbrengen of verwijderen van een constructie;
- Maatregel MIA0401 bestaande uit het verminderen van de invloed van een watervlak of een afgraving op oppervlakte- of grondwater;
- Maatregel MIA0402 bestaande uit de tenuitvoerlegging van operaties voor het ecologisch onderhouden of herstellen van een watervlak;
- Maatregel MIA0601 bestaande uit het verkrijgen van een grondbeheer voor een vochtige zone.

De gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein “aquatische milieus” zijn samengevat in **Figuur 6** hierna, waarin de belangrijkste principes van het SDAGE waaruit ze zijn afgeleid, zijn gespecificeerd.

Figuur 6: Gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein “aquatische milieus”

Belangrijkste principes	Code van de maatregel	Naam van de maatregel
T3-01; T3-07	MIA0101	Algemeen onderzoek en richtplan
T3-02, T3-03, T3-04, T3-05; T3-07	MIA0202	Herstel van een waterloop
T3-02, T3-03, T3-04, T3-05; T3-07	MIA0203	Herstel van de natuurwaarde van een waterloop
T3-03, T3-05	MIA0304	Verbetering van de ecologische continuïteit van een waterloop
T3-02, T3-04, T3-05	MIA 0401	Verminderen van de invloed van watervlakken
T3-02	MIA0402	Invoeren van operaties voor het ecologisch onderhouden of herstellen van een watervlak
T3-07	MIA0601	Grondbeheer van een vochtige zone
T3-02, T3-03, T3-04, T3-07	MIA0602	Herstel van een vochtige zone

- **Gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein “zuivering”** die zijn vastgesteld voor de districten Rijn en Maas zijn:
- Maatregel ASS0101 betreft het uitvoeren van een algemeen onderzoek en een richtplan;
 - Maatregel ASS0201 betreft werkzaamheden ter verbetering van het beheer en de behandeling van regenwater;
 - Maatregel ASS13 betreft het aanleggen/herstellen/verbeteren van een zuiveringsstation, een punt voor lozing, werkzaamheden voor de behandeling van slib- en ledigingsmateriaal.

De gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein “Zuivering” zijn samengevat in **Figuur 7** hierna, waarin de belangrijkste principes van het SDAGE waaruit ze zijn afgeleid zijn gespecificeerd.

Figuur 7: Gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein “Zuivering”

Belangrijkste principes	Code van de maatregel	Naam van de maatregel
T2-01	ASS0101	Algemeen onderzoek en richtplan
T2-01; T2-02; T2-03, T5A-05, T5B-01	ASS0201	Beheer van het regenwater
T2-01, T2-03; T5B-01	ASS13	Nieuw of verbeterd zuiveringssysteem

► **De gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein “industrie en ambachten”** die zijn vastgesteld voor de districten Rijn en Maas zijn:

- Maatregel **IND0101** bestaande uit het uitvoeren van een algemeen onderzoek of richtplan betreffende de reductie van vervuiling voortkomende uit de industrie en de ambachten;
- Maatregel **IND0601** bestaande uit het nemen van maatregelen gericht op het verminderen van de vervuiling die hoofdzakelijk verband houdt met industrieterreinen en vervuilde locaties en bodems;
- Maatregel **IND12** bestaande uit het invoeren van saneringswerkzaamheden via schone technologie - met name voor gevaarlijke stoffen;
- Maatregel **IND13**: bestaande uit het verminderen van vervuiling buiten gevaarlijke stoffen.

De gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein "industrieën en ambachten" zijn samengevat in **Figuur 8** hieronder, waarin ook de belangrijkste principes van het SDAGE waaruit ze zijn afgeleid zijn gespecificeerd.

Figuur 8: Gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein “industrieën en ambachten”

Belangrijkste principes	Code van de maatregel	Naam van de maatregel
T2-O1; T2-O2	IND0101	Uitvoeren van een algemeen onderzoek of een richtplan betreffende het verminderen van de vervuiling voortkomend uit de industrie en de ambachten
T2-O1	IND0601	Uitvoeren van maatregelen gericht op het verminderen van de vervuiling die in eerste instantie verband houdt met industriële locaties en “vervuilde locaties en bodems”
T2-O1, T2-O2, T2-O3	IND12	Saneringswerkzaamheden via schone technologie - met name voor gevaarlijke stoffen
T2-O1, T2-O3	IND13	Verminderen van vervuiling buiten gevaarlijke stoffen

► **De gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein “landbouw”** die zijn vastgesteld voor de districten Rijn en Maas zijn:

- Maatregel **AGR 0401** bestaande uit het invoeren van duurzame praktijken (biologische landbouw, grasoppervlak, wisselbouw, grondbeheer);
- Maatregel **AGR 05** bestaande uit het opstellen van een actieplan Toevoergebied voor waterwingebieden (AAC, Aire d’alimentation de captage).

De gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein “landbouw” zijn samengevat in **Figuur 9** hieronder, waarin de belangrijkste principes van het SDAGE waaruit ze zijn afgeleid worden aangegeven.

Figuur 9: Gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein “landbouw”

Belangrijkste principes	Code van de maatregel	Naam van de maatregel
T2-O4, T2-O6	AGR 0401	Instellen van duurzame praktijken (biologische landbouw, grasoppervlak, wisselbouw, grondbeheer)
T1-O1, T2-O4, T2-O6	AGR 05	Opstellen van een actieplan AAC (Toevoergebied voor waterwingebieden)

► **De gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein “hulpbronnen”** die zijn vastgesteld voor de districten Rijn en Maas zijn:

- Maatregel **RES0101** bestaande uit het opstellen van een richtplan of een algemeen onderzoek;
- Maatregel **RES0201** bestaande uit het instellen van een hulpmiddel voor waterbesparing voor het terrein landbouw;
- Maatregel **RES0202** bestaande uit het instellen van een hulpmiddel voor waterbesparing bij particulieren of overheden;
- Maatregel **RES0203** bestaande uit het instellen van een hulpmiddel voor waterbesparing voor het terrein industrie en ambachten;
- Maatregel **RES0303** bestaande uit het opzetten van methoden om de watervoorraad te delen
- Maatregel **RES0701** bestaande uit het opzetten van een vervangende bron;
- Maatregel **RES0702** bestaande uit het opzetten van een aanvullende bron.

De gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein “hulpbronnen” zijn samengevat in **Figuur 10** hieronder waarin ook de belangrijkste principes van het SDAGE waaruit ze zijn afgeleid zijn gespecificeerd.

Figuur 10: Gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein “Hulpbronnen”

Belangrijkste principes	Code van de maatregel	Naam van de maatregel
T1-O1, T2-O4, T2-O6; T4-O2	RES0101	Opstellen van een richtplan of een algemeen onderzoek
T1-O1, T2-O6 T4-O1	RES0201	Waterbesparing

	RES0202 RES0203	
T4-O1	RES0303	Regels voor het delen van hulpbronnen
T4-O1, T5B-O1	RES 0701 RES 0702	Vervangende of aanvullende hulpbron

► **De gebiedsgebonden maatregelen voor het terrein 'bestuur' gedefinieerd op het niveau van de districten Rijn en Maas zijn:**

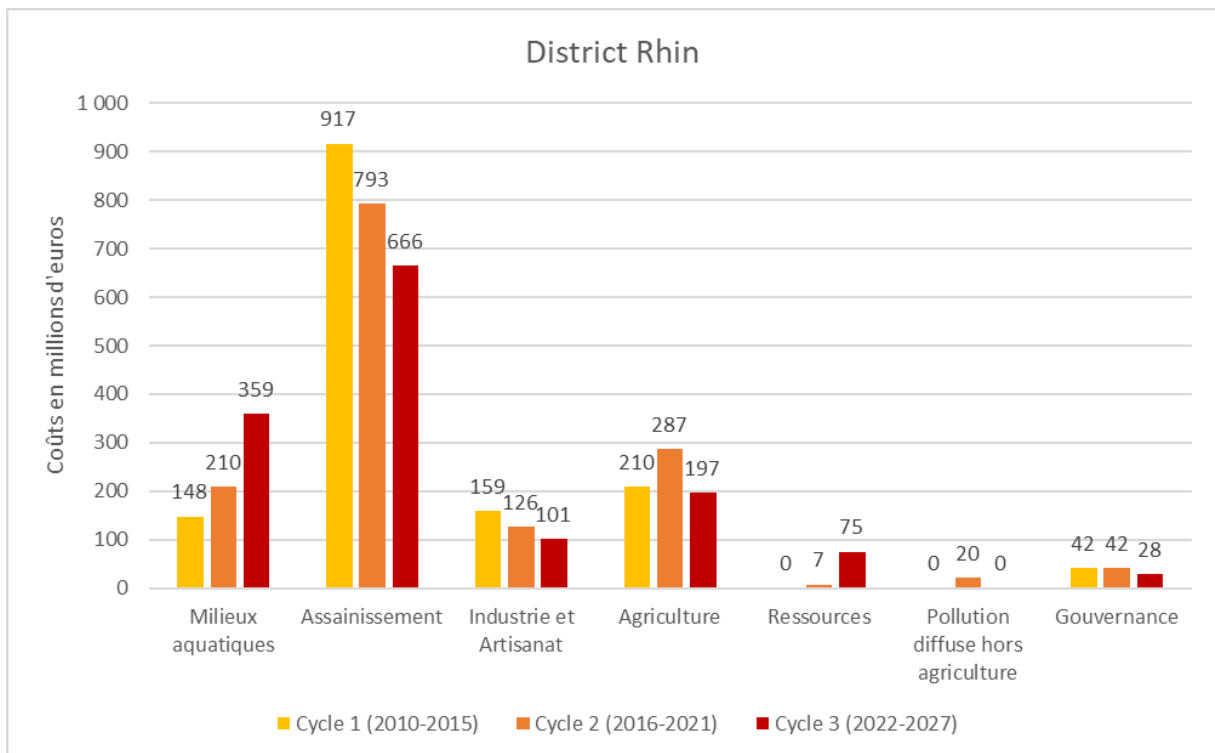
- Maatregel **GOU0201** bestaande uit het instellen of bekrachtigen van een Schema voor waterbeheer en -exploitatie (SAGE);
- Maatregel **GOU0202** bestaande uit het invoeren van onderling afgestemde beheersinstrumenten buiten SAGE;
- Maatregel **GOU03** bestaande uit informeren, trainen, adviseren en bewust maken van verschillende soorten van publiek (instellingen particulieren) over de inzetten van de Kaderrichtlijn Water (KRW).

3.4. De kosten van het maatregelenprogramma

3.4.1. District Rijn

De totale geschatte kosten voor de maatregelen voor de periode 2022-2027 voor het district Rijn bedragen ongeveer 1,4 miljard euro, waarvan 25% voor het aquatisch milieu, 47% voor zuivering, 7% voor industrie en ambachten, 14% voor landbouw, 5% voor hulpbronnen en 2% voor bestuur.

Figuur 11: Ontwikkeling van de verwachte kosten over de drie beheerscycli in het district Rijn

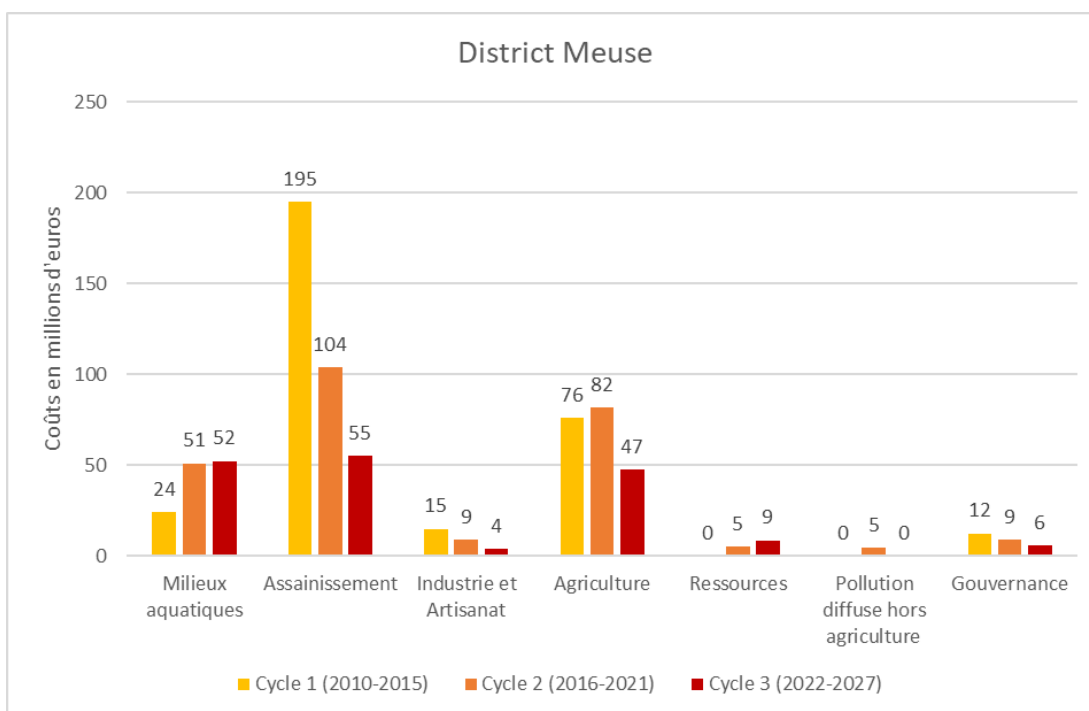
N.B. : De kosten van de maatregelen komen overeen met de totale geschatte kosten. Ze omvatten overheidssteun waar de aanbestedende diensten mogelijk gebruik van kunnen maken.

District RHIN	District RIJN
Coût en millions d'euros	Kosten in miljoen euro
Milieux aquatiques	Aquatische milieu
Assainissement	Zuivering
Industrie et artisanat	Industrie en ambachten
Agriculture	Landbouw
Ressources	Hulpbronnen
Pollution diffuse hors agriculture	Verspreide vervuiling buiten landbouw
Gouvernance	Bestuur
Cycle 1 (2010-2015)	Cyclus 1 (2010-2015)
Cycle 2 (2016-2022)	Cyclus 2 (2016-2022)
Cycle 3 (2022-2027)	Cyclus 3 (2022-2027)

3.4.2. District Maas

De totale geschatte kosten van de maatregelen voor de periode 2022-2027 voor het district Maas bedragen ongeveer 0,2 miljard euro, waarvan 30% voor aquatische milieus, 32% voor zuivering en 2% voor industrie en ambachten, 27% voor landbouw, 5% voor hulpbronnen en 3% voor bestuur.

Figuur 12: Ontwikkeling van de verwachte kosten over de drie beheerscycli in het district Maas

N.B. : De kosten van de maatregelen komen overeen met de totale geschatte kosten. Ze omvatten overheidssteun waar de aanbestedende diensten mogelijk gebruik van kunnen maken.

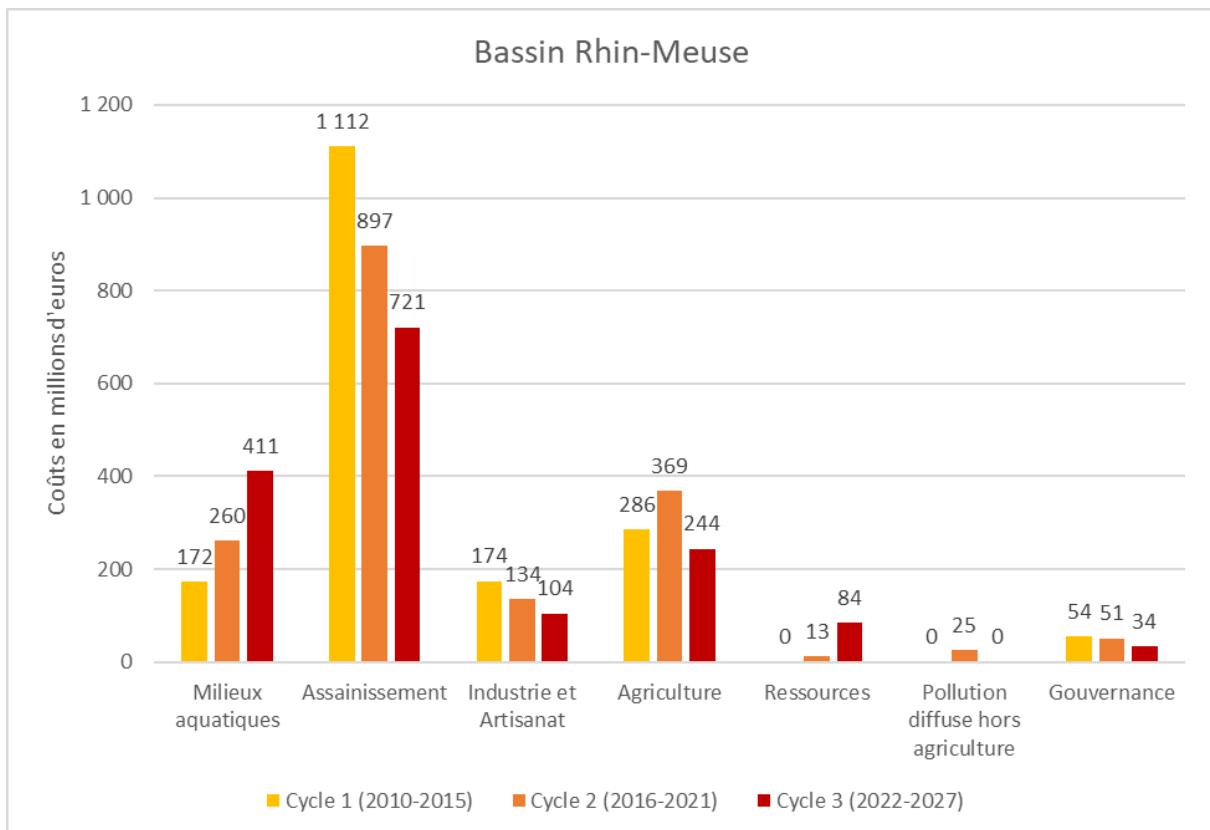
District MEUSE	District MAAS
Coût en millions d'euros	Kosten in miljoen euro
Milieux aquatiques	Aquatiscche milieu
Assainissement	Zuivering
Industrie et artisanat	Industrie en ambachten
Agriculture	Landbouw
Ressources	Hulpbronnen
Pollution diffuse hors agriculture	Verspreide vervuiling buiten landbouw
Gouvernance	Bestuur
Cycle 1 (2010-2015)	Cyclus 1 (2010-2015)
Cycle 2 (2016-2022)	Cyclus 2 (2016-2022)
Cycle 3 (2022-2027)	Cyclus 3 (2022-2027)

3.4.3. Stroomgebied Rijn-Maas

De totale geschatte kosten van de maatregelen voor de periode 2022-2027 voor het stroomgebied Rijn-Maas bedragen ongeveer 1,6 miljard euro.

In **Figuur 13**, hieronder, wordt de ontwikkeling van de geschatte kosten van de maatregelen weergegeven tijdens de drie beheerscycli in het stroomgebied Rijn-Maas

Figuur 13: Evolutie van de verwachte kosten over de drie beheerscycli in het stroomgebied Rijn-Maas

N.B. : De kosten van de maatregelen komen overeen met de totale geschatte kosten. Ze omvatten overheidssteun waar de aanbestedende diensten mogelijk gebruik van kunnen maken.

District RHIN-MEUSE	District RIJN-MAAS
Coût en millions d'euros	Kosten in miljoen euro
Milieux aquatiques	Aquatiscche milieu
Assainissement	Zuivering
Industrie et artisanat	Industrie en ambachten
Agriculture	Landbouw
Ressources	Hulpbronnen
Pollution diffuse hors agriculture	Verspreide vervuiling buiten landbouw
Gouvernance	Bestuur
Cycle 1 (2010-2015)	Cyclus 1 (2010-2015)
Cycle 2 (2016-2022)	Cyclus 2 (2016-2022)
Cycle 3 (2022-2027)	Cyclus 3 (2022-2027)

- **Op het terrein van Aquatische milieus:** de stijging van de kosten van de maatregelenprogramma's wordt verklaard door de integratie van de werkzaamheden voor de vispassages in de Rijn, een stijging van de kosten per werkeenheid. Dit thema blijft een prioriteit voor het herstellingsvermogen i.v.m. klimaatverandering.
- **Op het terrein van Zuivering:** Op dit terrein is al veel werk verzet, wat deels een verklaring is voor de vermindering van kosten. Bovendien werden de werkzaamheden

SDAGE "Rijn" en "Maas" - 2022-2027

Deel 7: Samenvatting van het Maatregelenprogramma van de districten Rijn en Maas

Versie 3.1 - Oktober 2020

voor het de behandeling van regenwater uitgespreid tot na 2027 (beperkingen van technische haalbaarheid en onevenredige kosten).

- **Op het terrein van industrie en ambachten:** Er blijven grote onzekerheden bestaan over de hefboomen die tegen 2027 kunnen worden ingezet (welke diagnoses, welke acties, welke effectiviteit). Dit heeft gevolgen voor de kostenberekening van de maatregelen.
- **Op het terrein van landbouw:** Een niet te verwaarlozen deel van de maatregelen blijft reglementair en derhalve wordt er bij de kostenberekening voor gebiedsgebonden maatregelen geen rekening mee gehouden.
- **Hulpbronnen:** Dit vormt een nieuw probleem in het stroomgebied Rijn-Maas. De stijging van de kosten van maatregelen hangt samen met de prioriteit die wordt gegeven aan kennis over dit nieuwe onderwerp.

3.5. Overzichtsbladen voor gebiedsgebonden acties

Het maatregelenprogramma bevat ook een algemeen overzichtsblad voor het stroomgebied Rijn-Maas, voor de districten Rijn en Maas en een overzichtsblad per elementair stroomgebied binnen elk van deze districten. Dit overzichtsblad bevat de volgende informatie:

- Het betreffende terrein (aquatisch milieu, zuivering, industrie en ambachten, landbouw, hulpbronnen, bestuur);
- De code van de maatregel volgens het OSMOSE referentiesysteem (nationaal instrument voor monitoring van de operationele variatie van metingen);
- De volledige naam van de OSMOSE-maatregel;
- Indien mogelijk, het type actie volgens de codificatie van het OSMOSE-referentiesysteem;
- Het type aanbesteder die ermee verbonden is (gemeenschappen, industrie en ambachten, landbouwers, enz.);
- De kosten van de geplande maatregelen voor de periode 2010-2015 en 2016-2021 per OSMOSE-terrein, voor zover deze al bestonden in de vorige MP's;
- De geschatte kosten van de maatregelen die zijn geïdentificeerd voor de beheerscyclus 2022-2027.

De overzichtsbladen worden hieronder weergegeven:

Overzichtsblad van het district van de
Rijn

	MAATREGEL		TYPE ACTIE OSMOSE	BEHEER WERKZAAM- HEDEN	INVESTERINGSKOSTEN		
	CODE OSMOSE	NAAM			2010-2015	2016-2021	2022-2027
Aquatische milieu	MIA01	Algemeen onderzoek en richtplan	MIA0101	Overheden	-		3.136.700
	MIA02	Maatregelen voor hydromorfologisch herstel van de waterloop	MIA0202	Overheden	-	18.143.019	-
			MIA0203	Overheden	-	63.832.675	233.959.400
	MIA03	Maatregelen voor het herstel van de ecologische continuïteit	MIA0304	Overheden	-	78.788.956	112.595.900
	MIA04	Maatregelen voor het beheer van waterlichamen	MIA0401	Overheden	-	1.947.244	2.206.600
			MIA0402	Overheden	-	3.932.732	3.035.500
MIA06	Maatregelen voor het beheer van natte zones	MIA0601	Overheden	-	22.387.085	4.316.700	
		MIA0602	Overheden	-	20.509.306	-	
Totale kosten					147.915.339	209.541.017	359.250.800
Zuivering	ASS01	Algemeen onderzoek en richtplan	-	Overheden	-	-	160.000
	ASS02	Maatregelen voor het herstel van waterleidingnetwerk	ASS0201	Overheden	-	323.524.907	473.346.000
	ASS03	Maatregel	-	Overheden	-	469.462.651	192.348.500
	Totale kosten					916.884.374	792.987.558
Industrie en ambachten	IND01	Algemeen onderzoek en richtplan	IND0101	Industrie	1.410.000	-	1.082.500
	IND04	Instrument voor de handhaving van prestaties	IND0401	Industrie	100.000	-	-
	IND06	IND06 Maatregelen ter beperking van vervuiling "vervuilde locaties en bodems"	IND0601	Industrie	19.125.000	-	2.600.000
	IND012	Maatregelen ter beperking van gevaarlijke stoffen	-	Industrie en ambachten	96.660.731	-	75.642.100
	IND013	Maatregelen ter beperking van vervuiling, buiten gevaarlijke stoffen	-	Industrie	8.302.500	-	21.399.700
Totale kosten					159.086.972	125.598.231	100.724.300
Landbouw	AGR02	Maatregelen ter beperking van overdracht en erosie	AGR0202	Landbouwers	-	40.908.000	-
	AGR03	Maatregelen ter beperking van diffuse verontreinigingsbronnen	AGR0303	Landbouwers	-	79.899.182	-
	AGR04	Maatregelen voor ontwikkeling van duurzame praktijken met lage input-productie	AGR0401	Landbouwers	-	54.903.598	196.714.300
	AGR05	Opstellen van een actieprogramma AAC	-	Landbouwers	-	111.165.445	-
	Totale kosten					209.827.117	286.876.225
Hulpbronnen	RES01	Algemeen onderzoek en richtplan	RES0101	Overheden	-	1.085.881	245.000
	RES02	Waterbesparende maatregelen in de agrarische, huishoudelijke, industriële en ambachtelijke sector	-	Overheden	-	2.177.013	62.974.900
	RES03	Maatregelen voor het opstellen van regels voor het delen van hulpbronnen	-	Overheden	-	-	700.000
	RES07	Invoering van vervangende of aanvullende hulpbronnen	RES0701	Overheden	-	4.190.749	11.090.000
Totale kosten					-	7.453.643	75.009.900

Verspreide vervulling buiten	COL02	Maatregelen om het gebruik van pesticiden te beperken buiten de landbouw	COL0201	Overheden		20.393.789		
					Totale kosten	-	20.393.789	-
Bestuur	GOU02	Gecoördineerde beheersmaatregelen	GOU0201	Overheden	-	2.916.000	160.000	
			GOU0202	Overheden	-	7.470.000		
	GOU03	Maatregelen voor opleiding, raadpleging, bewustwording en interesseren	-	Comité de bassin	-	31.656.694	27.704.300	
					Totale kosten	41.632.287	42.042.694	27.864.300
					Totale kosten	1.475.346.089	1.484.793.157	1.425.418.100

N.B. : Alle kosten zijn uitgedrukt in euro's

Overzichtsblad van het district van de
Maas

	MAATREGEL		TYPE ACTIE OSMOSE	BEHEER WERKZAAM- HEDEN	INVESTERINGSKOSTEN		
	CODE OSMOSE	NAAM			2010-2015	2016-2021	2022-2027
Aquatische milieu	MIA01	Algemeen onderzoek en richtplan	MIA0101	Overheden	-	-	740.200
	MIA02	Maatregelen voor hydromorfologisch herstel van de waterloop	MIA0202	Overheden	-	4.127.609	-
			MIA0203	Overheden	-	14.719.687	43.155.900
	MIA03	Maatregelen voor het herstel van de ecologische continuïteit	MIA0304	Overheden	-	18.637.691	6.053.700
	MIA04	Maatregelen voor het beheer van waterlichamen	MIA0401	Overheden	-	62.695	116.700
			MIA0402	Overheden	-	549.803	319.700
MIA06	Maatregelen voor het beheer van natte zones	MIA0601	Overheden	-	7.594.150	1.844.100	
		MIA0602	Overheden	-	5.243.540	-	
Totale kosten					24.158.962	50.935.175	52.230.300
Zuivering	ASS01	Algemeen onderzoek en richtplan	-	Overheden	-	-	80.000
	ASS02	Maatregelen voor het herstel van waterleidingnetwerk	ASS0201	Overheden	-	10.343.779	20.115.900
	ASS03	Maatregel	-	Overheden	-	93.385.739	34.800.700
Totale kosten					194.730.619	103.729.518	54.996.600
Industrie en ambachten	IND01	Algemeen onderzoek en richtplan	IND0101	Industrie	-	315.000	145.000
	IND04	Instrument voor de handhaving van prestaties	IND0401	Industrie	-	-	-
	IND06	IND06 Maatregelen ter beperking van vervuiling "vervuilde locaties en bodems"	IND0601	Industrie	-	-	-
	IND012	Maatregelen ter beperking van gevaarlijke stoffen	-	Industrie en Ambachten	-	6.331.500	2.636.000
	IND013	Maatregelen ter beperking van vervuiling, buiten gevaarlijke stoffen	-	Industrie	-	2.250.000	857.000
Totale kosten						8.896.500	3.638.000
Landbouw	AGR02	Maatregelen ter beperking van overdracht en erosie	AGR0202	Landbouwers	-	14.322.000	-
	AGR03	Maatregelen ter beperking van diffuse verontreinigingsbronnen	AGR0303	Landbouwers	-	22.774.500	-
	AGR04	Maatregelen voor ontwikkeling van duurzame praktijken met lage input-productie	AGR0401	Landbouwers	-	13.093.758	47.411.400
	AGR05	Opstellen van een actieprogramma AAC	-	Landbouwers	-	31.580.491	-
Totale kosten					76.196.301	81.770.749	47.411.400
Hulpbronnen	RES01	Algemeen onderzoek en richtplan	RES0101	Overheden	-	517.634	125.000
	RES02	Waterbesparende maatregelen in de agrarische, huishoudelijke, industriële en ambachtelijke sector	-	Overheden	-	1.579.645	6.843.300
	RES03	Maatregelen voor het opstellen van regels voor het delen van hulpbronnen	-	Overheden	-	-	-
	RES07	Invoering van vervangende of aanvullende hulpbronnen	RES0701	Overheden	-	3.040.817	1.660.000
Totale kosten						5.138.096	8.628.300

Verspreide vervulling buiten landbouw	COL02	Maatregelen om het gebruik van pesticiden te beperken buiten de landbouw	COL0201	Overheden		4.708.794		
					Totale kosten	-	4.708.794	-
Bestuur	GOU02	Gecoördineerde beheersmaatregelen	GOU0201	Overheden	-	324.000	40.000	
			GOU0202	Overheden	-	830.000		
	GOU03	Maatregelen voor opleiding, raadpleging, bewustwording en interesseren	-	Comité de bassin	-	7.677.136	5.864.700	
					Totale kosten	12.465.713	8.831.136	5.904.700
					Totale kosten	310.065.269	264.009.968	172.809.300

N.B. : Alle kosten zijn uitgedrukt in euro's

Overzichtsblad van het
stroomgebied Rijn-Maas

	MAATREGEL		TYPE ACTIE OSMOSE	BEHEER WERKZAAM- HEDEN	INVESTERINGSKOSTEN		
	CODE OSMOSE	NAAM			2010-2015	2016-2021	2022-2027
Aquatische milieu	MIA01	Algemeen onderzoek en richtplan	MIA0101	Overheden	-	-	3.876.900
	MIA02	Maatregelen voor hydromorfologisch herstel van de waterloop	MIA0202	Overheden	-	22.270.628	-
			MIA0203	Overheden	-	78.552.362	277.115.300
	MIA03	Maatregelen voor het herstel van de ecologische continuïteit	MIA0304	Overheden	-	97.426.647	118.649.600
	MIA04	Maatregelen voor het beheer van waterlichamen	MIA0401	Overheden	-	2.009.939	2.323.300
			MIA0402	Overheden	-	4.482.535	3.355.200
MIA06	Maatregelen voor het beheer van natte zones	MIA0601	Overheden	-	29.981.235	6.160.800	
		MIA0602	Overheden	-	25.752.846	-	
Totale kosten					172.074.301	260.476.192	411.481.100

Zuivering	ASS01	Algemeen onderzoek en richtplan	-	Overheden	-	-	240.000
	ASS02	Maatregelen voor het herstel van waterleidingnetwerk	ASS0201	Overheden	-	333.868.686	493.461.900
	ASS03	Maatregel	-	Overheden	-	562.848.390	227.149.200
Totale kosten					1.111.614.993	896.717.076	720.851.100

Industrie en ambachten	IND01	Algemeen onderzoek en richtplan	IND0101	Industrie	-	1.725.000	1.227.500
	IND04	Instrument voor de handhaving van prestaties	IND0401	Industrie	-	100.000	-
	IND06	IND06 Maatregelen ter beperking van vervuiling "vervuilde locaties en bodems"	IND0601	Industrie	-	19.125.000	2.600.000
	IND012	Maatregelen ter beperking van gevaarlijke stoffen	-	Industrie en ambachten	-	102.992.231	78.278.100
	IND013	Maatregelen ter beperking van vervuiling, buiten gevaarlijke stoffen	-	Industrie	-	10.552.500	22.256.700
Totale kosten					174.066.359	134.494.731	104.362.300

Landbouw	AGR02	Maatregelen ter beperking van overdracht en erosie	AGR0202	Landbouwers	-	55.230.000	-
	AGR03	Maatregelen ter beperking van diffuse verontreinigingsbronnen	AGR0303	Landbouwers	-	102.673.682	-
	AGR04	Maatregelen voor ontwikkeling van duurzame praktijken met lage input-productie	AGR0401	Landbouwers	-	67.997.356	244.125.700
	AGR05	Opstellen van een actieprogramma AAC	-	Landbouwers	-	142.745.936	-
Totale kosten					286.023.418	368.646.974	244.125.700

Hulpbronnen	RES01	Algemeen onderzoek en richtplan	RES0101	Overheden	-	1.603.515	370.000
	RES02	Waterbesparende maatregelen in de agrarische, huishoudelijke, industriële en ambachtelijke sector	-	Overheden	-	3.756.658	69.818.200
	RES03	Maatregelen voor het opstellen van regels voor het delen van hulpbronnen	-	Overheden	-	-	700.000
	RES07	Invoering van vervangende of aanvullende hulpbronnen	RES0701	Overheden	-	7.231.566	12.750.000
Totale kosten					--	12.591.739	83.638.200

SDAGE "Rijn" en "Maas" - 2022-2027

Deel 7: Samenvatting van het Maatregelenprogramma van de districten Rijn en Maas

Versie 3.1 - Oktober 2020

Verspreide werving buiten landbouw	COL02	Maatregelen om het gebruik van pesticiden te beperken buiten de landbouw	COL0201	Overheden		25.102.583	
					Totale kosten	-	25.102.583

Bestuur	GOU02	Gecoördineerde beheersmaatregelen	GOU0201	Overheden	-	3.240.000	200.000
	GOU03	Maatregelen voor opleiding, raadpleging, bewustwording en interesseren	GOU0202	Overheden	-	8.300.000	-
			-	Comité de bassin	-	39.333.830	33.569.000
				Totale kosten	54.098.000	50.873.830	33.769.000

Totale kosten	1.785.411.358	1.748.803.125	1.598.227.400
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

N.B. : Alle kosten zijn uitgedrukt in euro's

BIJLAGEN

Bijlage 1:
Presentatietabel van de effecten van het SDAGE en het MP op het milieu in de districten Rijn en Maas

Inzetten waarmee het SDAGE en de MP effect hebben	Aard van de positieve effecten van het SDAGE en het MP op de inzet
Watervoorraden	<ul style="list-style-type: none"> - Bestrijdt incidentele en verspreide vervuiling - Beschermt of herwint de kwaliteit van water in gebieden met hoge inzet van het stroomgebied - Betreft lokale spelers in het behoud van het kwantitatieve evenwicht van waterlichamen - Herstelt de functie van aquatische milieus en natte zones - Maakt het mogelijk de kwaliteit van aangetaste stroomgebieden te herstellen
Natuurlijke milieus en biodiversiteit	<ul style="list-style-type: none"> - Herstel van de functies van deze milieus - Behoud van natuurlijke leefgebieden, met name de natte zones en de aquatische leefgebieden - Herstel van de ecologische continuïteit - Aanbevelingen over methoden voor landgebruik - Creatie van natte omgevingen - Verhoogt het herstellingsvermogen van het grondgebied door het behoud van prestaties gericht op ecosystemen
Minerale bronnen en vervuilde bodems	<ul style="list-style-type: none"> - Beperkt de invloed van vervuilde terreinen en bodems op oppervlaktewater en grondwater - Verbetert de kennis van methoden en kennis van verontreinigingsniveaus en afgifteverschijnselen - Voert goede praktijken in voor grindgroeven en drainage
Overstromingsrisico's en andere risico's	<ul style="list-style-type: none"> - Behoudt overstromingsreguleringsdiensten door natuurlijke ecosystemen - Behoudt uitbreidingszones bij overstromingen, van gebieden waar waterlopen goed functioneren en aquatische ecosystemen - Beheerst stroomsnelheden bij hevige regenval door een betere beheersing van het regenwater - Beperkt incidentele of onbedoelde vervuiling op locaties en beheert beter de verwijderingen - Maakt het mogelijk de niet in verval geraakte waterkrachtcentrales te laten functioneren
Energie- en klimaatverandering	<ul style="list-style-type: none"> - Pleit voor de deugdzame ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen in relatie tot het beheer van risico's en milieus - Verbetert de kennis over klimaatverandering en de effecten ervan en houdt rekening met de aanpassing van milieus en soorten evenals potentiële hydrologische ontwikkelingen
Klimaatverandering	<ul style="list-style-type: none"> - Behoudt en herstelt watervoorraden en aquatische milieus tegen de gevolgen van klimaatverandering - Behoudt ofwel ontwikkelt opslagcapaciteit voor koolstof - Anticipeert en matigt gebruiksc conflicten op hulpbronnen en moedigt uitvoerigere praktijken aan om bemesting te beperken - Verbetert het beheer van tussenliggende overstromingen en extreme gebeurtenissen (droogte) - Beperkt de vervuiling bij regenval door bevordering van de infiltratie

Inzetten waarmee het SDAGE en de MP effect hebben	Aard van de positieve effecten van het SDAGE en het MP op de inzet
	<ul style="list-style-type: none"> - Maakt de ontwikkeling mogelijk van landbouwpraktijken met lage input-productie - Verbetert de monitoring van de slibkwaliteit om het normale verloop van verspreiding te waarborgen
Afval	<ul style="list-style-type: none"> - Verbetert de natuurlijke functies van ecosystemen
Landschap en erfgoed	<ul style="list-style-type: none"> - Bevordert de ecologische diversiteit van de oevers, het herstel van een evenwichtig en gediversifieerd oeverbos en het behoud van natte zones - Beperk op strikte wijze de praktijken die waterlopen aan hun specifiek kenmerken onttrekken en kunstmatig maken - Herstelt aan hun specifieke bestemming onttrokken omgevingen en classificeert belangrijke heggen voor waterbeheer - Behoud van natuurlijke omgevingen
Landhulpbronnen	<ul style="list-style-type: none"> - Behoud van drinkwaterwingebieden en hun voorzieningsgebieden - Verbetert de kwaliteit van drinkwaterwinningen
Gezondheid en milieu	<ul style="list-style-type: none"> - Verbetert de kwaliteit van zwemwater - Beperkt over het algemeen de gezondheidsrisico's in verband met de waterkwaliteit door het gebruik van fyto-sanitaire producten te verminderen - Vermindert de blootstelling aan gevaar voor vergiftiging, met name vervuilde locaties en bodems - Vermindert het gebruik van agrarische input-productie, waardoor luchtverontreiniging door fyto-sanitaire producten wordt verminderd - Beschermt en herstelt ecosystemen die de lucht filteren - Behoudt en herstelt de stromings- en uitzettingscapaciteiten bij overstromingen, controleert het wegstromen van regenwater in stroomgebieden en voorkomt het risico van modderige waterstromen

Agence de l'eau Rhin-Meuse

“le Longeau” - route de Lessy
Rozérieulles - BP 30019
57 161 Moulins-lès-Metz Cedex
Tél. 03 87 34 47 00 - Fax : 03 87 60 49 85
agence@eau-rhin-meuse.fr
www.eau-rhin-meuse.fr

**Direction régionale de l'environnement,
de l'aménagement et du logement Grand Est
Délégation de bassin Rhin-Meuse**

GreenPark - 2 rue Augustin Fresnel
CS 95038
57 071 Metz Cedex 03
Tél. 03 87 62 81 00 - Fax : 03 87 62 81 99
www.grand-est.developpement-durable.gouv.fr

**RÉPUBLIQUE
FRANÇAISE**

*Liberté
Égalité
Fraternité*

**AGENCE
DE L'EAU**
RHIN•MEUSE

**PRÉFET
DE LA RÉGION
GRAND EST**

*Liberté
Égalité
Fraternité*

Direction régionale
de l'environnement,
de l'aménagement
et du logement

